

آلفرد برنارد نوبل (۲۱ اکتبر ۱۸۳۳، استکهلم، سوئد - ۱۰ دسامبر ۱۸۹۶، سانرمو، ایتالیا) شیمی‌دان، مهندس، مبتکر و اسلحه‌ساز سوئدی است که به عنوان مخترع دینامیت شناخته می‌شود. او از سال ۱۸۹۴ تا روز فوتش صاحب اسلحه‌سازی بزرگ بوفورس بود و در تغییر آن از یک کارخانه ذوب آهن به یک توپخانه سازی مدرن و یک کارخانه تولید مواد شیمیایی نقشی اساسی داشت. وی در آخرین وصیت نامه خود سرمایه حیرت انگیزش را برای تامین هزینه‌های جایزه نوبل اختصاص داد. عنصر شیمیایی نوبلیوم به احترام او نام‌گذاری شده‌است.

نوبل، نوه یکی از دانشمندان قرن هفدهم میلادی، اولاس رودبک (۱۶۳۰-۱۷۰۸)، فرزند سوم امانوئل نوبل (۱۸۰۱-۱۸۷۲) و آندریته آلسل (۱۸۰۵-۱۸۸۹) بود.

او که متولد استکهلم بود، همراه با خانواده‌اش در سال ۱۸۴۲ به سنت پترزبرگ مهاجرت کرد. در آن جا پدرش (که اولین تخته چندلایی را اختراع کرده بود) یک کارخانه تسلیحات سازی ایجاد کرده بود و مین‌های آبی می‌ساخت.

آلفرد در آن شهر تحت نظر نیکلای نیکلایویچ زینین به مطالعه شیمی پرداخت. در سال ۱۸۵۹، کارخانه خانوادگی آن‌ها به عهده پسر دوم، لودویگ نوبل (۱۸۳۱-۱۸۸۸) گذاشته شد که آن را وسعت قابل ملاحظه‌ای بخشید. این شرکت خانوادگی بعد از مدتی ورشکسته شد و آلفرد به همراه خانواده‌اش به آمریکا رفت. وی تمام وقت خود را به تحقیق درباره مواد منفجره، مخصوصاً ایمن سازی و استفاده بهتر از نیتروگلیسرین پرداخت. این ماده (نیتروگلیسرین) در سال ۱۸۴۷ توسط آسکانو سوبر رو، یکی از دانشجویان تیوفیل-یولس پلوتسه در دانشگاه تورینو کشف شده بود.

در پی آزمایش‌ها گوناگون، چندین انفجار در کارخانه‌ای که خانواده اش در هلن بورگ خریده بودند به وقوع پیوست که در پی یکی از آن انفجارها؛ در سال ۱۸۶۴ برادر کوچک آلفرد و چند نفر از کارگران کشته شدند.

سرانجام دینامیت در سال ۱۸۶۶ در کرومل (هامبورگ، آلمان) اختراع و در سال ۱۸۶۷ به ثبت رسید.

نوبل همچنین نمایش نامه‌ای به نام «نمسیس» را در قالب نثر به رشته تحریر درآورد که یک تراژدی چهار شخصیتی در باره نجیب زاده‌ای ایتالیایی به نام «بیاتریسه سنسی» است. این نثر که تا حدودی بر گرفته از درام سنسی اثر پرسی بیشه شلی است، در سال‌های آخر عمر نوبل به چاپ رسید. به جز سه نسخه، تمامی نسخ دیگر این کتاب به اتهام توهین به مقدسات بلافاصله بعد از فوت وی نابود گردید. یکی از سه نسخه بجا مانده که به دو زبان سوئدی و اسپرانتو است، اولین بار در سال ۲۰۰۳ در سوئد به چاپ رسید.